

можливість суб'єкту задовольняти свої потреби, реалізувати здібності, емоції, наміри. Мотивація навчання має особистісний характер, залежить від навчальних можливостей, здібностей, інтелектуального рівня того, хто навчається.

Ключові слова: навчальний процес, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, навчальні цілі, матеріал, зусилля, ефективність

Анотація. В статті розглядається мотивація як средство побудження учасників до продуктивної пізнавальної діяльності та активному освоєнню змісту освіти. Мотивація є одним з головних факторів, що регулюють активність поведінки, діяльність особистості. Будь-яке педагогічне взаємодія з навчаними стає ефективним тільки з урахуванням особливостей його мотивації. Мотивація пов'язана з активністю, інтересом, самостійністю учасників. Вона пояснює цілеспрямованість дій, організованість та стійкість цілісної діяльності, спрямованої на досягнення конкретної мети.

Мотивація для учасників є найбільш ефективним способом покращити процес навчання. Важливе місце в ній займає пізнавальний інтерес. Для його формування неабияк важливе значення має характер навчальної діяльності. Мотивація в навчанні має особистісний характер і залежить від навчальних можливостей, здібностей, інтелектуального рівня учасників.

Ключевые слова: навчальний процес, зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, навчальні цілі, матеріал, зусилля, ефективність.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2017

**Т. С. Ціпан,
В. І. Боровець,
В. А. Гоголь,**

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ДИДАКТИЧНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПРОСТОРУ ШКОЛИ

Анотація. У статті проаналізовано теоретичні аспекти процесу педагогічного моделювання. Визначено вимоги до моделі як концепту досліджуваного явища. Розроблено структурно-функціональну модель формування акмеологічного простору школи в системі діяльності Малої академії мистецтв, схарактеризовано зміст її структурних складових: мета, завдання, методологічні підходи, принципи, компоненти, комплекс умов, напрямки освітньо-формуючої взаємодії між педагогами і учнями школи, в т.ч. членами МАМ, науково-методичне забезпечення процесу формування акмеологічного простору школи. З'ясовано, що моделювання акмеологічного простору школи – це певна система роботи закладу освіти,

де серед інших форм і методів роботи значну перевагу має діяльність педагогічного колективу, спрямована на досягнення вчителями та учнями вершин індивідуальної, групової і колективної навчально-пізнавальної діяльності та творчості.

Ключові слова: модель, моделювання, акмеологічний простір школи, акмеологічні технології, акмеологічна позиція вчителя, Мала академія мистецтв.

Постановка проблеми. Потужні процеси модернізації сучасної школи викликають потребу в розробці прогностичних моделей інноваційного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів. Орієнтири щодо вирішення завдань модернізації школи сформульовані в низці нормативно-правових документів. Зокрема, в «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки» наголошено на необхідності проектування акмеологічного освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку освіти, запитів особистості, потреб суспільства й держави, що забезпечує виховання людини інноваційного типу мислення та культури [14]. Закон України «Про інноваційну діяльність» [10] передбачає вдосконалення механізмів надання освітніх послуг, розроблення та випробування інноваційних моделей навчальних закладів, діяльність яких спрямовуватиметься на випереджальний характер розвитку системи освіти.

Створення педагогічно доцільної та ефективної освітньо-виховної системи щодо формування акмеологічного простору школи вимагає спеціальної діяльності з її моделювання і побудови.

Метод моделювання як спосіб пізнання дійсності надає можливість логічно вибудувати послідовні дії, на основі обґрунтованих положень створити конструкцію, що відображає сутність системи чи процесу і механізми їхнього функціонування, розкрити динаміку взаємозв'язку складових, виявити шляхи оптимізуемого впливу на процес функціонування певного явища.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Різні аспекти моделювання обґрунтовуються в роботах В. Афанасьєва, Н. Амосова, Б. Бірюкова, Л. Векера, В. Глинського, В. Дружиніна, Б. Кедрова, В. Лукашевича, В. Міхеєва, Я. Неуйміна, А. Ньюзелла, А. Орехова, Г. Саймова, Є. Степанова, Г. Суходольського, В. Штоффа та інших.

Наприклад, Ю. Бабанський вважає моделювання «вищою і особливою формою наочності, засобом упорядкування інформації, що дозволяє більш глибоко розкрити сутність того явища, яке вивчається» [2], В. Беспалько розглядає модель як системну сукупність взаємопов'язаних елементів, які в процесі їх реалізації створюють необхідне педагогічне виховне середовище [2]. Головну мету моделювання В. Маслов вбачає у створенні робочого аналогу, максимально наближеного до наявного оригіналу або його мисленнєвого уявного відображення у певній формі: словесній, графічній, ілюстративно-площинній, об'ємній, статистичній,

динамічній тощо [12]

Нам імпонує точка зору В.Штоффа, на думку якого процес педагогічного моделювання дозволяє удосконалити шляхи й знаходити оптимальні засоби гармонійного розвитку особистості, її ціннісної системи [16]. Дослідник розробив певні умови моделювання: наявність між моделлю і оригіналом певної схожості, форма якої явно виражена і точно зафіксована (умова відображення або уточненої аналогії); модель у процесі наукового пізнання є заміником об'єкта, що вивчається (умова репрезентації); вивчення моделі дозволяє отримувати інформацію про оригінал (умова екстраполяції), а також визначив найпростіші етапи побудови моделі: перехід від натурального об'єкту до моделі, експериментальне дослідження, перехід від моделі до натурального об'єкту.

В акмеологічних дослідженнях [1; 6; 8; 9; 11] зазначається, що модель – це не ідеальний стан, який є цілком акмеологічного сприяння і «самодопомоги» особистості. Під моделлю в акмеології розуміють матеріальну чи мислительну (знакову, концептуальну) систему, яка опосередковано відображає сукупність чинників, що імітують об'єкт на різних рівнях його організації, самоорганізації і саморозвитку. Модель в акмеології проектує співвідношення нинішнього і майбутнього, якого ще немає в реальній дійсності і, за М. Вартофським, спосіб руху до цього майбутнього, який визначається зовнішньою і внутрішньою детермінацією [5]. Відповідно, моделювання – це процес представлення, імітування існуючих систем на основі побудови, вивчення і перетворення їх (систем) на моделі, в яких відображаються принципи організації і функціонування цих систем [9, с.141].

Виклад основного матеріалу дослідження. Моделювання акмеологічного простору школи – це певна система роботи закладу освіти, в якому серед інших форм і методів роботи значну перевагу має діяльність педагогічного колективу, спрямована на досягнення вчителями та учнями вершин індивідуальної, групової та колективної навчально-пізнавальної діяльності і творчості.

Під час побудови концептуальної моделі акмеологічного простору школи ми враховували такі її особливості:

- модель має бути узгоджена із середовищем оточення і бути частиною цілого [7];

- модель має відповідати меті, завданням, шляхам, засобам та умовам, які визначені для модельованої системи;

- у моделі мають бути відображені конкретні зв'язки між головними параметрами та її структурними складовими, розкриті ієрархічність та послідовність структурних взаємозв'язків системи, їх призначення;

- розроблена модель повинна бути зрозумілою, як для учасників експериментального дослідження, так і для тих, хто цікавиться ним [4].

Створюючи моделі акмеологічного простору школи, ми враховували: зовнішні та внутрішні характеристики діяльності

навчального закладу; рівень його матеріально-технічного забезпечення навчального закладу, що впливає на організацію предметно-просторового поля (технічне, естетичне оформлення школи, кабінетів, класів); наявність і відповідність бази для проведення спортивно-оздоровчої роботи, а також занять в рамках діяльності учнівських об'єднань, які є підструктурними одиницями Малої академії мистецтв

Проектуючи модель формування акмеологічного простору школи в системі діяльності МАМ, ми опиралися на розроблену російським вченим Е. Степановим технологію моделювання виховних систем, яка являє собою чітку послідовність спільних дій педагогів, учнів та батьків з формування модельних уявлень про виховну систему.

Процес моделювання складається із взаємопов'язаних етапів: актуалізації, діагностики, аналізу, конструювання, апробації, коректування і впровадження.

При дослідженні проблем навчання і виховання використовують логічно-семантичну, процесуальну, причинно-наслідкову, структурно-функціональну, організаційно-дидактичну моделі [5]. У контексті нашого дослідження доцільною є розробка організаційно-дидактичної моделі, оскільки при її побудові об'єкт розглядається як цілісна система, що складається з окремих логічно і послідовно взаємопов'язаних підсистем чи елементів. В її основі – три блоки: цільовий, концептуальний, змістово-процесуальний і результативний.

У межах *цільового блоку* розкрито конкретну мету експериментальної методики – формування акмеологічного простору школи, зазначено методологічні підходи та принципи.

Оскільки під *акмеологічним простором школи* ми розуміємо упорядковану цілеспрямовану сукупність організаційно-педагогічних умов, взаємодія й інтеграція яких забезпечує певний результат індивідуального розвитку вчителя на всіх рівнях його професійного становлення та учня на всіх рівнях його навчання в школі, сприяє розкриттю внутрішнього потенціалу, духовного розвитку і самореалізації особистості учня та вчителя, то, визначаючи мету і завдання його формування, як інноваційної педагогічної системи, ми виходили з того, що вони зумовлені модернізацією освіти, потребами суспільства й держави у вихованні людини інноваційного типу мислення та культури. Водночас враховували, що «мета в педагогічній системі повинна бути визначена діагностично, тобто настільки точно, щоб можна було однозначно зробити висновок про ступінь її реалізації та побудувати дидактичний процес, що гарантує її досягнення за певний час» [3].

Мета створення акмеологічного простору загальноосвітнього навчального закладу полягає в оптимізації педагогічних умов процесу формування життєвої компетентності школярів та професійної компетентності вчителів для досягнення ними вершин індивідуальної, групової та колективної навчально-пізнавальної діяльності і творчості.

Моделюючи акмеологічний простір школи, ми визначили його головне завдання: занурення всіх учасників навчально-виховного процесу в особливо організоване освітньо-виховне середовище, в якому формуються знання, почуття, ставлення та практичні навички щодо набуття учнями життєвої компетентності, а вчителями – професійної компетентності

Враховуючи теоретичні й практичні напрацювання вітчизняних та зарубіжних вчених загалом щодо ролі і місця методологічних підходів у моделюванні та позицію М. Вартофського зокрема, який розглядає їх як принципову методологічну орієнтацію дослідження, як точку зору, що дозволяє розглядати об'єкт вивчення, як поняття, що управляє загальною стратегією дослідження, і як сукупність (система) принципів, які визначають загальну ціль і стратегію відповідної діяльності, незалежно від того, є вона теоретичною чи практичною [5, с. 7], то пріоритетними у процесі дослідно-експериментальної роботи ми визначили ті методологічні підходи, які сприяють індивідуальному розвитку вчителя на всіх рівнях його професійного становлення та учня на всіх рівнях його навчання в школі.

Системному підходу належить головна роль в розробці моделі та її впровадженні в освітньо-виховну практику, оскільки необхідно системно змінювати мету, функції, організацію, зміст, технології виховання. Він забезпечує методологічну орієнтацію діяльності як системи.

Синергетичний підхід підкреслює самоорганізованість освітньо-виховної системи; існування в ній нестабільних станів, які є умовою її стабільного і динамічного розвитку; важливими чинниками становлення і розвитку освітньо-виховної системи є взаємодія системи і середовища.

Стратегічно орієнтований підхід центрує виховні впливи на особистість, сприяє реалізації її природного і набутого потенціалу, визнає за нею право бути індивідуальністю; спирається на складові внутрішнього світу дитини, враховує її індивідуальні особливості, розвиток її позитивної «Я-концепції».

Діяльнісний підхід передбачає організацію предметно-практичної діяльності у відповідному соціальному контексті, забезпечує позитивне емоційно-мотиваційне тло. Він вимагає спеціальних зусиль, спрямованих на відбір і організацію діяльності педагога, на активізацію і переведення його в позицію суб'єкта пізнання, праці та спілкування, що, у свою чергу, передбачає вироблення умінь обирати ціль, планувати діяльність, організувати, виконувати, регулювати, контролювати її, аналізувати й оцінювати її результати. Застосування діяльнісного підходу сприяє розвитку мотивації педагогів до поглиблення рівня своєї професійної майстерності для досягнення вершин досконалості.

Вибір компетентнісного підходу в дослідженні зумовлений тим фактом, що він висуває на перше місце не інформованість педагога, а вміння вирішувати проблеми. Можливості компетентнісного підходу підвищують ефективність формування професійної майстерності педагога

завдяки: посиленню діяльнісної сутності його самоосвітньої діяльності, акцентуванню уваги не на знаннєвій спрямованості («що»), а на способі й характері дій («як»), укріпленню взаємозв'язку з особистісною, зокрема, мотиваційною характеристикою особистості. Тобто він акцентує методологічну орієнтацію освітньо-виховної діяльності на розвитку життєвих та професійних компетентностей, становленні конструктивної життєвої стратегії та виробленні індивідуально-особистісних технологій життєстійкості, життєздатності і життєтворчості особистості у процесі виховання.

Акмеологічний підхід сприяє самореалізації творчого потенціалу людини на шляху до вершини професіоналізму і майстерності, враховуючи такі чинники саморуку: суб'єктивні (мотиви, спрямованість, здібності, професійні дії та вміння), об'єктивні (середовище, яке може бути більш чи менш сприятливим), суб'єктивно-об'єктивні (пов'язані з іншими людьми)

Важливим у моделюванні акмеологічного простору школи є просторово-просторовий підхід (Е. Клімов, Г. Ковалев), складовими якого є просторово-предметний, технологічний, соціальний компоненти.

Просторово-предметний компонент характеризує не стільки сукупність тих чи інших просторових чи предметних «одиниць», скільки спосіб їх стимулюючого функціонування в даному просторі шкільного середовища для прагнення суб'єктів до акме.

Технологічний компонент складається з комплексу елементів, які дозволяють суб'єктам освітнього процесу залучатися до різноманітних видів діяльності та актуалізують їх особистісне зростання і рух до успіху, як-от діяльнісна структура освітнього процесу; стиль викладання, що ґрунтується на принципі розвитку партнерської взаємодії суб'єктів; особистісно орієнтовані форми навчання; гнучкість і розвиваючий характер програм. Тобто технологічний компонент – це педагогічне забезпечення розвиваючих можливостей освітнього простору.

Соціальний компонент собі основне навантаження по забезпеченню можливостей задоволення і розвитку потреб суб'єктів освітнього процесу у відчутті безпеки, у збереженні і покращенні самооцінки, у визнанні серед оточуючих, в самоактуалізації. Основними елементами соціального компоненту є: авторитет вчителя; взаєморозуміння і задоволеність усіх суб'єктів стосунками; позитивні установки на діяльність і взаємодію; участь всіх суб'єктів в управлінні освітнім процесом; якісна результативність взаємодії суб'єктів.

Модель передбачає взаємозв'язок і співзалежність компонентів між собою. Наприклад, «перетин» просторово-предметного і технологічного компонентів забезпечує зміст шкільного середовища, просторово-предметного і соціального компонентів – створює певний психологічний клімат, а соціального і технологічного – певний характер взаємостосунків суб'єктів.

Усі суб'єкти освітнього простору – вчителі та учні – знаходяться в

епіцентрі моделі. Безумовно, вчителю належить ключова роль в організації акмеологічного простору шкільного середовища, адже саме від педагога залежить якісна реалізація цілісного змісту освіти із використанням акмеологічних технологій у навчально-виховному процесі, розробка акмеологічного супроводу, спрямованого на розвиток соціальної (життєвої) компетентності випускника школи і професійної компетентності вчителя.

Важливим у моделюванні акмеологічного простору школи є вирішення *принципів*, які стають певними вимогами до змісту, організації, форм і прийомів процесу виховання особистості учня: загально-дидактичних (персоналізації, індивідуалізації та особистісної орієнтації; цілеспрямованості; ієрархічності; послідовності та наступності; системності та комплексності; гнучкості; циклічності; неперервності), андрагогічних (елективності; практичної спрямованості; використання досвіду вчителя та його актуалізації; активності, свідомості та самостійності вчителя; самоорганізації та самореалізації вчителя; комунікативного партнерства та співпраці; зворотного зв'язку) та акмеологічних (адаптивності; технологізації; модульності; рефлексивності; інноваційності; моніторингу; випереджувальності).

Змістово-процесуальний блок характеризується багаторівневістю, варіативністю, цілісністю та конкретизацією діяльності педагога й охоплює педагогічні умови, форми та методи організації педагогічної діяльності.

Важливим у формуванні акмеологічного простору школи є комплекс організаційно-управлінських, інформаційно-комунікативних, психолого-педагогічних, науково-методичних умов [6].

Організаційно-управлінські умови упорядковують управлінську взаємодію і оптимізують організаційну структуру навчального закладу для найкращого функціонування і розвитку процесу управління.

Інформаційно-комунікативні умови сприяють залученню школярів до процесу міжособистісного і міжкультурного спілкування, в т.ч. й інтерактивного, «в якому кожен навчається аргументувати, доводити, обумовлювати свою позицію, використовуючи інформаційні технології».

Для успішного навчання і розвитку кожного педагога і школяра необхідним елементом освітнього процесу є *психолого-педагогічні умови*. Завданнями психолого-педагогічного супроводу є: профілактика виникнення проблем розвитку дитини (психолого-педагогічний супровід процесу адаптації учнів у перехідні періоди); сприяння школяру у вирішення актуальних завдань розвитку, навчання, соціалізації (навчальні труднощі, труднощі з вибором освітнього і професійного маршруту, порушення емоційно-вольової сфери, проблеми взаємостосунків з ровесниками, вчителями, батьками); розвиток психолого-педагогічної компетентності школярів, батьків, вчителів.

Дотримання *науково-методичних умов* передбачає: створення структури управління науково-методичною роботою; розробку пакету документів, які регламентують діяльність методичної служби на рівні школи; планування науково-методичної роботи на акмеологічній основі; створення системи інформаційного забезпечення на двох рівнях (науково-методична рада, вчитель-предметник); створення умов для пошуково-дослідницької діяльності педагогів; створення умов для дослідницької діяльності школярів; створення умов для підвищення рівня професійно-методичної підготовки та підвищення кваліфікації; популяризацію передового педагогічного досвіду педагогів школи; створення продуктивної педагогічної взаємодії педагогів (творчі проблемні групи) для реалізації акмеологічного підходу; створення умов для методичної і педагогічної підтримки молодих спеціалістів щодо оволодіння ними акмеологічним підходом.

Моделювання акмеологічного простору школи забезпечується реалізацією основних *напрямів* освітньо-формуючої взаємодії між педагогами і учнями школи: актуалізація ціннісно-сміслових аспектів професійно-особистісного розвитку в процесі педагогічної, навчальної і позакласної діяльності в рамках діяльності Малої академії мистецтв; розвиток акмеологічної позиції педагогів і учнів, їх прагнення до успішності та досягнень в професійній, навчальній і творчій діяльності (шляхом участі в роботі учнівських об'єднань за інтересами); розвиток професійно значущих особистісних якостей у педагогів; розвиток самосвідомості шляхом засвоєння досвіду особистісно орієнтованої взаємодії; організація процесу самосвідомості, аналізу і самоаналізу соціального і професійного контексту життєдіяльності.

Розроблена модель передбачає використання певної сукупності форм, методів і прийомів педагогічної діяльності, що інструментально забезпечують отримання прогнозованого результату. Концептуально ці методи і способи називаються акмеологічними технологіями.

Акмеологічна технологія – сукупність засобів, спрямованих на розкриття внутрішнього потенціалу учня та педагога, розвиток особливостей і якостей, які сприяють досягненню високого рівня особистісно-професійного удосконалення і професіоналізму. В акмеології розроблені і успішно застосовуються гуманітарні технології самопізнання, самооцінки та саморозвитку. Акмеологічні технології завжди індивідуально спрямовані, вони використовуються для особистісно-професійного розвитку особистості учня і вчителя. Головним в акмеологічних технологіях є внутрішньо чи зовнішньо здійснюваний акмеологічний вплив.

Акмеологічний вплив – це інтегрований і цілеспрямований вплив, спрямований на особистість учня чи педагога, що має гуманістичний смисл і перш за все спрямований на розвиток особистості [6].

Вважається, що провідною метою акмеологічного впливу є стимулювання розвитку особливостей суб'єктності, коли об'єкти акмеологічного впливу стають активнішими, відповідальнішими, амбіційнішими, коли в них суттєво зростає самоефективність. У цьому випадку акмеологічний вплив здійснюється переважно на мотиваційну і ціннісно-смыслову сфери особистості учня і педагога. Водночас такі впливи можуть бути і власне акмеологічними, якщо вони спрямовані на розвиток того, що лежить в основі професіоналізму діяльності і особистості – акмеологічних варіантів професіоналізму.

Отже, враховуючи сутнісні характеристики акмеологічного впливу, доходимо висновку, що він є важливим засобом формування акмеологічного простору школи. З технологічної точки зору засоби акмеологічного впливу різноманітні. Це можуть бути спеціальні тренінги, практикуми, ділові чи рольові ігри, індивідуальна робота із саморозвитку за допомогою спеціальних програм і методик.

Акмеологічні технології спрямовані на розвиток внутрішнього потенціалу, підвищення професіоналізму і адаптаційних можливостей учнів і педагогів. Вони включають комплекс природничих і гуманітарних знань, набувають акмеологічної основи. Особливості акмеологічних технологій обумовлені внутрішньою установкою суб'єкта на її розробку й упровадження. Об'єктом технологізації стають особистісні зони розвитку людини, способи і засоби життєдіяльності, професійного становлення.

Головне завдання акмеологічних технологій – сформувати і закріпити у свідомості людини затребувану необхідність у самосвідомості, саморозвитку і самореалізації, які за допомогою спеціальних прийомів і технік самоактуалізують особистісне і професійне «Я» [6; 8; 11].

До акмеологічних відносять такі технології: ігрові (дидактична гра, технології ігromодування); технології психоконсультації; тренінгові технології; технології розвиваючого навчання; технологія особистісно орієнтованого навчання; метод проектів.

Акмеологічне моделювання передбачає такі види діяльності педагогів та учнів, як освітній, дослідницький, творчий, художньо-естетичний, науково-методичний, громадянсько-правовий, суспільно корисний.

Спільна діяльність вчителя та учня, їх співпраця в реальних живих контактах один з одним створюють те середовище, в якому розвивається особистість дитини як учня і особистість дорослого як вчителя. Це означає, що в учителя слід формувати інтегральну особистісну якість – акмеологічну позицію як професійну орієнтацію на успіх у навчанні і вихованні кожного учня, в розвитку його творчого потенціалу, установку на саморозвиток.

Результативний блок – це сформованість визначених компонентів на основі обґрунтованих критеріїв, показників та рівнів.

Компонентами сформованого акмеологічного простору ми

визначили концептуально-методологічний, предметно-просторовий, технологічно-інструментальний, функціонально-результативний [15]. При визначенні критеріїв та показників вищезазначених компонентів ми виходили з цілісності його функцій та специфіки впливу на інтенсифікацію інноваційних процесів у навчальному закладі. Критерій акмеологічний – міра професіоналізму суб'єкта, продуктивності його діяльності, розвитку професійних якостей і властивостей. Вони бувають інтегральними, конкретними і детальними. Показники акмеологічні – характеристики міри продуктивності діяльності, розвитку особистісно-професійних якостей та властивостей суб'єкта діяльності як професіонала (В. Зазикін).

На основі виокремлених критеріїв і показників, аналізу практичного досвіду роботи школи уточнено *рівні готовності* педагогічного колективу школи до формування акмеологічного простору школи: високий, середній і низький. При цьому ми опиралися на визначення поняття «рівень акмеологічний» А. Деркачем, який розглядає його як характеристику досягнення суб'єктом праці високого рівня професіоналізму особистості й діяльності [8].

Усі складові розробленої організаційно-дидактичної моделі спрямовані на кінцевий результат – сформованість акмеологічного простору школи.

У нашому дослідженні модель виконує низку *функцій*:

– *ілюстративну* – проявляється в уявленні об'єкта в чуттєво-наочній формі;

– *трансляційну* – реалізується в переносі і представленні інформації в термінах модельного аналогу про нову реальність;

– *замінно-евристичну* – проявляється в попередньому роз'ясненні пізнавального явища і якісному зрушенні в наукових представленнях про нього;

– *апроксимаційну* – певною мірою спрощує явище, що вивчається;

– *екстраполяційно-прогностичну* – проявляється у прогнозуванні структури і механізму явища;

– *перетворюючу* – сприяє оптимізації діяльності людини.

Реалізація представленої моделі забезпечить комплексний результат, а саме: розвиток професійної компетентності педагогів; розвиток творчого потенціалу суб'єктів освітнього процесу; розширення освітніх і духовних потреб суб'єктів освітнього процесу; зміцнення гуманістичних ціннісних орієнтацій суб'єктів освітнього процесу; сформованість в учнів універсальних навчальних дій, предметних, міжпредметних і особистісних результатів; розвиток життєвої компетентності учнів.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок. З'ясовано, що моделювання акмеологічного простору школи – це певна система роботи закладу освіти, де серед інших форм і методів

роботи значну перевагу має діяльність педагогічного колективу, спрямована на досягнення вчителями та учнями вершин індивідуальної, групової та колективної навчально-пізнавальної діяльності та творчості. Акмеологічне моделювання націлене на усвідомлений розвиток потреби педагогів і учнів в постійному самоудосконаленні себе в професії і навчанні, на формування життєвої компетентності школярів та професійної компетентності вчителів для досягнення ними вершин індивідуальної, групової та колективної навчально-пізнавальної діяльності і творчості. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розробці науково-методичного забезпечення щодо реалізації моделі акмеологічного простору школи в системі діяльності Малої академії мистецтв.

Список використаних джерел

1. Антропова Л. В. Как использовать акмеологические технологии учителю адаптивной школы [Текст] / Л. В. Антропова // Воспитание школьников. – 2004. – № 3. С. 34-38.
2. Бабанский Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса: методические основы [Текст] / Ю. К. Бабанский. – М.: Просвещение, 1982. – 192 с.
3. Беспалько В. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько – М. : Педагогика, 1983. – 190 с.
4. Богосвятська А. І. Акмеологія: вищий ступінь індивідуального розвитку/А. І. Богосвятська // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України, 2013, № 3. – С.14-19
5. Вартофский М. Модели. Репрезентация и научное понимание / М. Вартофский. – М. : [б.и.]. – 1988. – 37 с.
6. Васцына Л. Г. Акмеологическое моделирование профессионально-личностного развития субъектов образовательного процесса в школе [Текст] / Л. Г. Васцына, И. В. Перкокуева, М. И. Лукьянова. – Ульяновск, 2014 – 32 с.
7. Гуманюк Т. Б. Моделювання в педагогічній діяльності [Текст] / Т. Б. Гуманюк // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2010. – С. 66–72.
8. Деркач А. А. Акмеология [Текст]: учебник / А. А. Деркач. – М.: Изд-во РАГС, 2002 – 681 с.
9. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала. М., 2004. (Серия «Психологи отечества»). С. 141.
10. Закон України «Про інноваційну діяльність» <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2013/04/>
11. Максимова В. Н. Введение в акмеологию школьного образования [Текст] / В. Н. Максимова. – СПб.: ЛОИРО, 2002. – 156 с.
12. Маслов В. Моделювання педагогічних систем: сутність та технологія [Текст] / В. Маслов // Післядипломна освіта в Україні. – 2013. – № 6. – С. 15–18.

13. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике [Текст] / В. И. Михеев. – 4-е изд., доп. – М.: Красанд, 2010. – 224 с.
14. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
15. Формування превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу: навч.-метод. посіб. / Єжова О. О., Кириченко В. І., Тарасова Т. В., Федорченко Т. Є., Муромець В. Г., Нечерда В. Б., Оржеховська В. М., Кириленко С. В. ; [За заг. ред. д.п.н., проф. Оржеховської В. М.]. – Кіровоград : Імекс ЛТД, 2014. – 172 с.
16. Штофф В. Моделирование и философия. М.-Л. Изд-во Наука, 1966 – 304с.
17. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию [Текст] / В. А. Ясвин. – М.: Смысл, 2001. – 365 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Antropova L. V. Kak ispolzovat' akmeologicheskije tekhnologii uchitelju adaptivnoj shkoly [Tekst] How to Use Acmeological Technologies to the Teacher of Adaptive School] [Text] / L. V. Antropova // Vospitanije shkolnikov. – 2004. – # 3. S. 34-38. (in Russian)
2. Babanskii Yu. K. Optimizatsiya chebno-vospitel'nogo protsessa: metodicheskije osnovy [Tekst] [Optimization of Educational Process: Methodological Foundations] [Text] / Yu. K. Babanskiy. – M.: Prosveshchenije, 1982. – 192 s. (in Russian)
3. Bepal'ko V. P. Slagajemyje pedagogicheskoi tekhnologii [The Basis of Pedagogical Technology]/ V. P. Bepal'ko – M. : Pedagogika, 1983. – 190 s. (in Russian)
4. Bohosviatska A. I. Akmeolohiia: vyshchyi stupin individualnoho rozvytku [Acmeology: the Highest Degree of Individual Development] /A. I. Bohosviatska // Vsesvitnia literatura ta kultura v navchalnykh zakladakh Ukrainy, 2013, # 3. – S.14-19 (in Ukrainian)
5. Vartofskiy M. Modeli. Rerezentatsiya y nauchnoje ponimaniye [Models. Representation and Scientific Understanding]/ M. Vartofskiy. – M. : [b.y.]. – 1988. – 37 s. (in Russian)
6. Vastsyna L. H. Akmeologicheskije modelirovanije professional'no-lichnostnogo razvitija sub'jektov obrazovatel'nogo protsessa v shkole [Tekst] [Acmeological Modeling of Professional-personal Development of Subjects of Educational Process at School [Text] / L. H. Vastsyna, Y. V. Perkokujeva M. Y. Lukjanova. – Uljanovsk, 2014 – 32 s. (in Russian)
7. Humaniuk T. B. Modeliuvannia v pedahohichnii diialnosti [Tekst] [Modeling in Teaching Activities] / T. B. Humaniuk // Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. – 2010. – S. 66–72. (in Ukrainian)
8. Derkach A. A. Akmeologija [Tekst]: uchebnik [Acmeology: textbook] /

- A. A. Derkach. – M.: Izd-vo RAGS, 2002 – 681 s. (in Russian)
9. Derkach A.A. Akmeologiycheskije osnovy razvitiya professionala [Acmeological Basis for Professional Development]. – M., 2004. (Serija "Psikhologiy otechestva"). 141 s. (in Russian)
 10. Zakon Ukrainy "Pro innovatsiynu diialnist" [The Law of Ukraine on Innovation Activity] <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2013/04/> (in Ukrainian)
 11. Maksimova V.N. Vvedeniye v akmeologiyu shkol'nogo obrazovaniya [Tekst] [Introduction to the Acmeology of School Education [Text] / V. N. Maksimova. – SPb.: LOIRO, 2002. – 156 s. (in Russian)
 12. Maslov V. Modeliyuvannya pedahohichnykh system: sutnist ta tekhnolohiia [Tekst] [Modeling of Educational Systems: the Nature and Technology] / V. Maslov // Pislidyplomna osvita v Ukraini. – 2013. – # 6. – S. 15–18. (in Ukrainian)
 13. Mikhejev V. Y. Modelirovaniye i metody teorii izmereniya v pedagogike [Tekst] [Modeling and Methods of Theory of Measurement in Pedagogy]. / V. Y. Mykhejev. – 4-e yzd., dop. – M.: Krasand, 2010. – 224 s. (in Russian)
 14. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012-2021 roky [National Strategy for the Development of Education in Ukraine for 2012-2021] <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (in Ukrainian)
 15. Formuvannya preventyvnoho vykhovnoho seredovyscha zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu: navch.-metod. posib. [Formation of Preventive Educational Environment of a Comprehensive Educational Institution] / Yezhova O. O., Kyrychenko V. I., Tarasova T. V., Fedorchenko T. Ye., Muromets V. H., Necherda V. B., Orzhekhovska V. M., Kyrylenko S. V. ; [Za zah. red. d.p.n., prof. Orzhekhovskoi V. M.]. – Kirovohrad : Imeks LTD, 2014. — 172 s. (in Ukrainian)
 16. Shtoff V. Modelirovaniye i filosofiya [Modeling and Philosophy] M. – L. Izd-vo Nauka, 1966 - 304 s. (in Russian)
 17. Yasvin V. A. Obrazovatel'naya sreda: ot modelirovaniya k proektirovaniyu [Tekst] [Educational Environment: from Modeling to Project] / V. A. Yasvin. – M.: Smysl, 2001. – 365 s. (in Russian)

Аннотация. В статье проанализированы теоретические аспекты процесса педагогического моделирования. Определены требования к модели, как концепта изучаемого явления. Разработана структурно-функциональная модель формирования акмеологического пространства школы в системе деятельности Малой академии искусств, охарактеризованы содержание ее структурных составляющих и компонентов: цель, задачи, методологические подходы, принципы, компоненты, комплекс условий, направления образовательно-формирующего взаимодействия между педагогами и учениками школы, в т.ч. членами МАИ, научно-методическое обеспечение процесса

формирования акмеологического пространства школы. Выяснено, что моделирование акмеологического пространства школы это - определенная система работы учебного заведения, в котором среди других форм и методов работы значительное преимущество имеет деятельность педагогического коллектива по достижению учителями и учениками вершин индивидуальной, групповой и коллективной учебно-познавательной деятельности и творчества.

Ключевые слова: модель, моделирование, акмеологический пространство школы, акмеологические технологии, акмеологическая позиция учителя, Малая академия искусств.

Abstract. The article deals with the analyzes of theoretical aspects of the process of pedagogical modeling. The requirements for the model as a concept of the investigated phenomenon are determined. The structural-functional model of the formation of the school's acmeological environment in the system of activity of the Small Academy of Arts is elaborated; the content of its structural components has been characterized: namely: purpose, task, methodological approaches, principles, components (conceptual and methodological, subject-spatial, technological and instrumental, functional and productive); a complex of conditions (organizational-managerial, informational-communicative, psycho-pedagogical, scientific-methodical); directions of educational-forming interaction between teachers and students of school, scientific and methodical provision of the formation of the school's acmeological environment. It is found out that the modeling of the acmeological space of school is a certain system of work of the institution of education, in which, among other forms and methods of work, a significant advantage is the activity of the teaching staff regarding the achievement by teachers and students of the peaks of individual, group and collective educational and cognitive activity and creativity.

Key words: model, modeling, acmeological environment of school, acmeological technologies, acmeological position of the teacher, Small Academy of Arts.

Стаття надійшла до редакції 24.10.2017